

1. Målgruppebeskrivelse

Opvækst, kognitiv profil og faktorer i omgivelserne har indflydelse på, hvordan og i hvilken grad vanskelighederne kommer til udtryk for borgere med grønlandsk baggrund i udsatte positioner. I et kontekstorienteret perspektiv er vanskelighederne ikke bundet til borgeren selv, men til samspillet med omgivelserne og fokus er på at forstå, hvordan ændringer i omgivelserne kan bidrage til at mindske borgerens udfordringer og fremme udvikling og trivsel.

Målgruppen omfatter voksne i udsatte positioner, som er født eller opvokset i Grønland, eller i øvrigt vurderes at have en tæt tilknytning til grønlandsk sprog, kultur og værdier, som er bosiddende i Danmark, hvor kommunen er aktivt involveret. Det kan dreje sig om fysiske- eller psykiske funktionsnedsættelser, såvel som psykosociale problemstillinger.

Psykosociale problemstillinger kan f.eks. være psykisk helbred, misbrug af rusmidler, manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, kriminalitet m.m. Tilværelsen hos den enkelte borger kan som følge heraf være præget af en kaotisk livsførelse, økonomisk- og/eller socialudsathed. For en del af målgruppen er disse problemstillinger gældende fra før flytningen til Danmark. Andre oplever først vanskeligheder i mødet med det danske samfund, der for en del voksnes vedkommende kan føre til social isolation og ensomhed¹.

Grønlandske forhold, sprog og kultur adskiller sig betydeligt fra Danmark, og der kan opstå tværkulturelle problematikker. Det kan for eksempel være konflikter mellem forskellige kulturelle systemer/logikker og omfatter problemstillinger, som kan opstå i mødet mellem for eksempel relevante hjælpesystemer og udsatte borgere med grønlandsk baggrund. Problemstillinger som kan opstå i mødet mellem hjælpesystem og borger kan være påvirket af, at Grønland og Danmark har en længerevarende historik, hvor der gensidigt kan være fordomme og mistillid, som kan komme til udtryk på forskellige måder.

Målgruppen borger med grønlandsk baggrund i udsatte positioner dækker alle former for funktionsnedsættelser eller psykosociale problemstillinger, som kan betyde, at en borger er i kontakt med kommunen. Funktionsnedsættelser og/eller psykosociale problemstillinger kan derfor være mangeartede og er uafhængig af borgers grønlandske baggrund. Sproglige og kulturelle forhold kan imidlertid have betydning for hvordan det kommer til udtryk og hvordan borger kommunikerer, agerer og reagerer.

Det er derfor ikke krav at leverandøren har specialiseret viden indenfor bestemte funktionsnedsættelser eller psykosociale problematikker. Leverandøren skal have indgående specialiseret viden og praksiserfaring med voksne borgere med grønlandsk baggrund i udsatte positioner i en grad, som gør, at leverandøren selv kan yde specialiseret rådgivning og eventuelt supplerende udredning. Ligeledes skal leverandøren kunne sikre, at der tages højde for grønlandsk sprog og kultur i specialrådgivning og supplerende udredning i samarbejde med fagfolk med specialiseret viden indenfor specifikke funktionsnedsættelser og/eller psykosociale problematikker.

Specialrådgivningen og supplerende udredning skal tage udgangspunkt i en forståelse af grønlandske kommunikationsmåder og kulturelle forhold og udtryksformer og skal kunne foregå på grønlandsk, der hvor behovet taler for det. Det er som VISO-specialist muligt at gøre brug af tolke, der hvor den tilbudte medarbejder ikke selv taler og forstår grønlandsk.

- Metoder til at omsætte viden om grønlandsk sprog og kultur i praksis i sagsbehandlingen, således at borger oplever inddragelse og mulighed for selvbestemmelse.
- Understøtte en fælles forståelse af betydningen af borgers tilknytning til grønlandsk sprog og kultur, således at denne viden omsættes aktivt i den socialfaglige praksis.

¹ VIVE 2022; Børn med grønlandsk baggrund, der er anbragt i Danmark – fra danske kommuner

- Rådgivning om grønlandsk sprog og kultur og disses betydning for borgerens oplevelser, forståelse og adfærd, f.eks. i forhold til identitet, familie og sundhed.
- Rådgivning sammen med en anden VISO-leverandør som har specialiseret viden omkring en fysisk, psykisk og/eller social problemstilling med henblik på, at der tages hensyn til sprog og kultur i den faglige forståelse og praksis.

Specialrådgivningen skal tage udgangspunkt i en samlet vurdering af borgerens behov, hvor både sværhedsgrad og omfang af funktionsnedsættelser og/eller sociale problemstillinger indgår. Specialrådgivningen skal ligeledes imødekomme summen af problematikker hos den enkelte borger for at imødekomme de behov, som voksne borgere med grønlandsk baggrund i udsatte positioner kan have.

2. Delaftale og kombinationsproblematikker

De vanskeligheder, der er nævnt i målgruppebeskrivelsen, optræder ofte i kombination med én eller flere samtidige problematikker. Disse betegnes *kombinationsproblematikker*.

En målgruppe svarer til en delaftale. For hver delaftale er der defineret en række relevante kombinationsproblematikker, som VISO har behov for at få dækket.

I VISO-forløb vil der ofte være behov for specialrådgivning og udredning omhandlende én eller flere kombinationsproblematikker i kombination med målgruppen.

Kombinationsproblematikker er udtryk for det særligt specialiserede og komplekse i et VISO-forløb. Der er tale om problematikker, som ligger ud over de grundlæggende og mere specialiserede problematikker, som ligger i selve beskrivelsen af målgruppen.

For delaftalen grønlandske sproglige og kulturelle forhold opstilles der ikke kombinationsproblematikker. Kombinationsproblematikker kan varetages i samarbejde med en leverandør på en anden delaftale med særlig viden og erfaring med de relevante problematikker. Der er derfor ikke behov for, at leverandøren byder ind på en eller flere kombinationsproblematikker, ligeledes er det ikke et krav, at leverandøren alene skal kunne foretage supplerende udredning.

Leverandøren skal være i stand til at sikre, at der tages højde for grønlandsk sprog og kultur i specialrådgivning i kombinationsproblematikker og supplerende udredning.

3. Cases

Nedenstående er eksempler på cases i forhold til målgruppen. De oplistede cases er ikke udtømmende, men eksempler til illustration af typiske VISO-forløb.

Case 1: Rådgivningsforløb i en enkeltsag	
Henvender	Sagsbehandler fra socialafdelingen henvender sig til VISO.
Borger	Det drejer sig om en kvinde på 21 år, som er født og opvokset på Grønland. Kvinden kommer oprindeligt fra en bygd, men har været anbragt udenfor hjemmet, siden hun var 13 år. Hun har boet i Danmark i ca. to år. Kvinden er hjemløs og har sporadisk tilknytning til et herberg. Fagpersoner fra herberget udtrykker bekymring, idet de er bekendt med at kvinden lader sig prostituere og udnytte i det kriminelle miljø.
Problemstilling	Kvindens opvækst har været præget af fysisk og psykisk vold, samt seksuelle overgreb. Hun har en historik med at opnå omsorg og modtage gaver gennem seksuelle ydelser.

	Kvinden kom til Danmark sammen med en kæreste og sammen med kæresten kommer hun kort tid efter flytningen ind i et uhensigtsmæssigt netværk og de udvikler et overforbrug af rusmidler. Forholdet til kæresten bliver i stigende grad konfliktfyldt, og kæresten smider hende ud, hvorefter hun lever som hjemløs med sporadiske ophold på et herberg. Sagsbehandler har gentagne gange, sammen med en tolk, forsøgt at mødes med kvinden for at følge op på bekymringerne og vejlede kvinden om mulighederne for støtte til at blive etableret i egen bolig og komme ud af det kriminelle miljø. Kvinden har enkelte gange deltaget men opleves blot at sige ja til alle forslag, for at komme hurtigt ud af møderne igen. Kvinden opleves ikke at efterleve aftalerne. Ifølge tolken gav kvinden efter et møde udtryk for at være utryg ved møderne og føle sig misforstået.
Hvad ønskes der hjælp til?	Sagsbehandler og herberg har mange års erfaring med borgere i socialt udsatte positioner, men oplever ikke at lykkes med relationen til kvinden. Der ønskes viden om grønlandske sproglige og kulturelle forhold for at undersøge om der herigennem kan findes forklaringer på, hvordan kvinden med fordel skal mødes og støttes fremover, såfremt det skal lykkes for fagpersonerne at støtte kvinden væk fra det kriminelle miljø og ind i egen bolig.
VISOs ydelse	Specialist og tolk afholder samtaler med kvinden på hendes modersmål, med henblik på at afdække, hvordan kvinden selv oplever sin nuværende situation, og hvilke tanker hun gør sig om sin opvækst. Samtidig udfoldes kvindens oplevelse af at bo i Danmark og navigere i det danske samfund. Der gives oplæg til herbergets personale og sagsbehandler med generel viden om grønlandske kulturelle og sproglige forhold, med eksempler på hvordan det er kommet til udtryk i samtalerne mellem kvinden og specialisten, og hvilke betydninger det kan have betydning i helhedsforståelsen af kvinden. I oplægget lægges desuden vægt på kommunikation og kropssprog, og der gives en introduktion til de mest almindelige forskelle, herunder hvor der kan være forskel på om noget tolkes neutralt, positivt eller negativt. Herefter tilbydes rådgivningsgange med specifikt fokus på relationel forståelse i en grønlandsk kontekst og traumbaseret tilgang. Det anbefales, at der på sigt, når kvinden føler sig parat, tilknyttes en specialist med viden om senfølger ved seksuelle overgreb.

Case 2: Rådgivningsforløb i en enkeltsag	
Henvender	Socialrådgiver henvender sig i samarbejde med et socialpsykiatrisk bosted for voksne
Borger	Det drejer sig om en 44årig mand med grønlandsk baggrund. Kendt med skizofreni. Manden kan indgå i samtaler på dansk, men når han bliver stresset slår han over til at tale på sit modersmål. Manden flyttede fra en større by i Grønland til Danmark da han var i starten af 30'erne.
Problemstilling	Personalet har kendt manden i knapt 1 år. Indtil han flyttede ind på bostedet har han i en længere periode levet en tilværelse som hjemløs. Personalet oplever at manden ofte kommer i konflikter med personale og de andre beboere, uden at det har været muligt for personalet af afdække, hvad der udløser episoderne.

	Personalet føler sig i stigende grad utrygge ved at yde støtten og der er overvejelser om, hvorvidt han bor det rette sted, eller der bør findes et nyt botilbud. Manden ønsker at blive boende og kan ikke selv genkende de beskrevne episoder med konflikter.
Hvad ønskes der hjælp til?	Der ønskes fælles forståelse af, hvad det er der udløser den udadreagerende adfærd, samt metoder og tilgange til at støtte manden i at opnå en stabil hverdag uden konflikter med omgivelserne.
VISOs ydelse	Der er tilknyttet VISO-leverandør på opgaven, med speciale i komplekse psykiske vanskeligheder og udadreagerende adfærd. Specialisten vurderer, at der kan være behov for at inddrage viden om grønlandske sproglige og kulturelle forhold, for at sikre at der ikke overses betydningsfulde elementer inden der gives anbefalinger til metoder og indsatser. Der tilknyttes yderligere en VISO-leverandør på forløbet. En leverandør med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold. Denne specialist foretager interview af personale og deltager i en observation af samspillet mellem borger og personale, hvorefter specialisten deltager i arbejds møder med den primære leverandør mhp. sparring og afstemning af, hvordan mandens adfærd og behov skal forstås. Der afholdes en rådgivningsseance for personalet omkring grønlandske sproglige og kulturelle forhold. Herefter tager VISO-leverandøren med speciale i psykiske vanskeligheder over på ny og varetager resten af rådgivningsforløbet.

Case 3: Målgruppeforløb – for fagpersoner	
Henvender	Leder fra kommunalt drevet socialplejehjem henvender sig til VISO
Borger	Ældre personer med grønlandsk baggrund. De fleste af beboerne er flyttet til Danmark i en sen alder fordi de af forskellige årsager har hensigtsmæssigt, f.eks. adgang til sundhedsvæsenet, pensionsforhold og mobilitet ved gangbesvær. De kommer fra forskellige steder i Grønland, hvor de har haft stabile tilværelser, men har siden de kom til Danmark oplevet at være ensomme, og der er opstået psykiske vanskeligheder såsom depression, angst og selvmordstanker og/eller overforbrug af alkohol.
Problemstilling	Socialplejehjemmet er målrettet ældre borgere med sociale problemer af forskellige årsager. De fleste har en psykiatrisk diagnose og/eller misbrugsproblematikker. Socialplejehjemmet har over den seneste tid fået visiteret fem beboere med grønlandsk baggrund. Oplevelsen for personalet er, at de i lavere grad lykkes med at iværksætte meningsfulde aktiviteter for denne målgruppe, samt at denne beboergruppe reagerer negativt, når personalet forsøger, at motivere dem. Det har over tid har medført at netop denne beboergruppe har trukket sig fra fællesskabet og lever isoleret i egne lejligheder
Hvad ønskes der hjælp til?	Der ønskes viden om grønlandske kulturelle og sproglige forhold med henblik på at kunne omsætte denne viden i den daglige drift på en sådan måde, at beboergruppen med grønlandsk baggrund i højere grad føler sig som en del af fællesskabet og udtrykker ønske om at indgå heri.

VISOs ydelse	Oplæg om grønlandske sproglige og kulturelle forhold med vægt på hvordan hverdagslivet i Grønland kan se ud i hhv. byer og bygder, og der fortælles om grønlandske traditioner, musik og madkulturen. Hvorefter personalet reflekterer over, hvordan denne viden kan omsættes til meningsfulde aktiviteter for målgruppen i deres dagligdag på socialplejehjemmet. Ligeledes tilbydes viden om de historiske forhold Grønland og Danmark deler, hvor der gensidigt kan være fordomme og mistillid til hinanden.
--------------	--